

Un nou tezaur monetar roman imperial descoperit la Bumbesti Jiu, județul Gorj

Dr. Vasile Marinoiu

Cercetările arheologice sistematice desfășurate în anul 2002, în perioada 3 – 28 iunie, în interiorul castrului cu zid de piatră de la Bumbesti Jiu „Gară” au dus la descoperirea unui tezaur roman imperial alcătuit din 92 de monede din argint¹.

Secțiunea S.1/2002 în care s-a descoperit acest tezaur este situată în *praetentura sinistra*, în apropierea unui drum, ce are o lățime de 2,40 m, ce făcea legătura între *via principalis* și *via sagularis* de pe latura de est a castrului. El a fost descoperit în caroul 8 la o distanță de 38 cm față de profilul vestic al secțiunii respective la adâncimea de 40 cm față de nivelul actual de călcare. A fost depozitat, probabil, într-un recipient biodegradabil (textil sau din lemn), care s-a distrus în timp, deoarece în momentul descoperirii monedele erau grupate la nord de drumul amintit mai sus.

Un tezaur asemănător, însă mult mai mare, a fost descoperit întâmplător, în anul 1972, tot la Bumbesti Jiu, punctul „Gară”, în *vicus*-ul militar, în zona de nord a castrului, la cca 40 m nord-est de turnul de colț al acestuia. Din acest prim tezaur s-au recuperat 185 de monede, precum și câteva piese de podoabă din argint: cinci fibule tip ancoră, două brățări simple, un fragment de lănțșor împletit și un fragment de resort de fibulă².

Monedele din acest tezaur fac parte din grupa celor încheiate cu emisiuni din timpul împăratului Filip Arabul, pe când cele din tezaurul

descoperit recent în castru fac parte din grupa celor care se încheie cu emisiuni din timpul împăratului Gordian al III-lea.

În ceea ce privește componența tezaurului descoperit în 2002 (vezi tabelul 2), acesta este alcătuit din 87 de denari și 5 antoninieni și începe cu piese emise la sfârșitul secolului al II-lea d. Hr. (din timpul împăraților Clodius Albinus și Septimius Severus) și sfârșește cu piese din prima jumătate a secolului al III-lea (Gordianus III – 243 -244)³.

De altfel, este un lucru constatat de cercetători, că în majoritatea tezaurilor care sfârșesc cu monede de la Gordianus III, fondul principal de monede începe cu denari de la Septimius Severus⁴.

Nucleul principal al tezaurului din castrul de la Bumbesti Jiu „Gară” începe cu monede de la Clodius Albinus și Septimius Severus și cunoaște o creștere maximă în timpul împăratului Severus Alexander (vezi diagrama procesului de acumulare a tezaurului). Urmărind diagrama tezaurului, observăm că traiectoria ei este în creștere progresivă între Clodius Albinus și Septimius Severus, scade apoi brusc până la Caracalla, crește din nou la Geta și Elagabalus, atingând vârful amplitudinii în vremea lui Severus Alexander (44,56% din tezaur), scade iarăși la Maximinus Thrax și crește ușor, în final, la Gordian III.

Numărul mare al monedelor emise în timpul domniei lui Severus Alexander și teaurizate de militarii romani, se datorează faptului că în timpul acestui împărat a existat o perioadă de relativă înflorire economică a Daciei romane, după războaiele marcomanice⁵.

Sub aspectul nominalului constatăm preponderența denarilor, 87 de piese (94,5%) din totalul de 92 monede descoperite în tezaur. Cei 5 antoninieni, reprezentând 5,4% din tezaur, vezi tabelul 4), au fost emiși în timpul împăraților Elagabalus (o monedă) și Gordian III (4 monede).

Tezaurul are o greutate totală de 265,30 grame.

În ceea ce privește atelierile monetare unde au fost bătute monedele ce compun tezaurul din castrul de la Bumbesti Jiu „Gară”, acestea sunt cele de la Roma , pentru 85 de piese reprezentând 92,4%, iar pentru celelalte 7 în trei monetării (Antiohia, Emesa și Laodiceea),

ale reprezentând doar 7,6% din tezaur (vezi tabelul 3).

Numărul mare de piese emise în monetăria de la Roma (ca de altfel în majoritatea tezaurilor descoperite în Oltenia), este o dovadă certă a faptului că până în prima jumătate a secolului al III-lea, piața Daciei romane era „alimentată” cu monede emise mai ales din zona apuseană a Imperiului⁶.

Analiza compoziției depozitelor monetare îngropate pe teritoriul Daciei romane, ne poate oferi o serie de date referitoare la viața economică și socială a provinciei, aceasta integrându-se în sistemul economic al Imperiului, caracterizat prin cea mai avansată formă de economie monetară a timpului, moneda devenind, astfel, mijlocul exclusiv de schimb în tranzacțiile comerciale.

Piesele din tezaurul din castrul de la Bumbești Jiu „Gară” provin, probabil, din solda unui militar roman al cohorții I *Aurelia Brittonum milliaria Antoniniana*, unitate auxiliară ce a staționat o lungă perioadă de timp în acest castru ⁷ (din a doua jumătate a secolului al II-lea d. Hr. și până la părăsirea provinciei Dacia de către administrația și armata romană).

Așadar, tezaurul provine dintr-un mediu militar, în care prezența armatei constituie un factor economic și de civilizație hotărâtor.

Data emiterii ultimei monede acumulate în tezaur este un punct de plecare în interpretarea istorică a acestuia, deși ea nu coincide cu momentul ascunderii sale.

Încadrarea în orizontul de teaurizare ce sfârșește cu monede din timpul împăratului Gordian III, se datorează unor cauze generale izvorâte din condițiile istorice și politice ale vremii respective. Aceasta s-ar corela cu invazia carpilor din anul 245 d. Hr. Acest atac al carpilor în sudul Daciei romane a determinat ascunderea și a altor tezaure, ca cele de la Caracal, Drăgășani, Bălești, Gruia, Pârșani, Sâmburești, Vârtopu ⁸ și chiar cel din *vicus*-ul militar de la Bumbești Jiu „Gară”.

Tezaurul din castrul de la Bumbești Jiu „Gară”, este printre puținele de acest fel descoperite în fortificații – doar 7 dintr-un număr

total de 135 tezaure scoase la iveală până în prezent⁹.

NOTE:

¹ Cercetările au fost efectuate de un colectiv de la Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu Jiu, alcătuit din arheologii dr. Vasile Marinoiu (responsabilul șantierului), dr. Gheorghe Calotoiu (cel care a descoperit tezaurul), Dumitru Hortopan și Mădălina Mărgineanu., iar mâna de lucru ne-a fost pusă la dispoziție de către Primăria orașului Bumbesti Jiu, pentru care le mulțumim.

² Otilia Gherghe, Petre Gherghe, *Tezaurul de la Bumbesti Jiu*, în **Revista Muzeelor**, seria Monumente, 2, 1977, p. 9-14; Gheorghe Popilian, *Câteva considerații cu privire la tezaurul de la Vârtoș, județul Dolj*, în **Arhivele Olteniei, S.N.**, 13, 1998, p.60.

³ Emanoil Petac, *Considerații cu privire la data finală a tezaurelor monetare îngropate la mijlocul secolului al III-lea în Dacia romană de la sud de Carpați*, în **Studii și Cercetări Numismatice**, 12, 1997, p. 27 – 40.

⁴ Viorica Suci, *Tezaure monetare din Dacia romană și postromană*, Cluj-Napoca, 2000, p. 94.

⁵ M. Chițescu, E. Popescu, *Tezaurul monetar imperial de la Sâmburești (județul Olt)*, în **Studii și Cercetări Numismatice**, 6, 1975, p.224.

⁶ Jean Pierre Callu, *La politique monétaire des empereurs romains de 238 a 311*, Paris, 1969, p. 277 și urm.

⁷ **CIL, III, 14.485 (= ILS, 9179)**; G.R. Watson, *The Roman Solder*, Londra, 1969, p. 89 – 92; **IDR II**, p.95, nr.174; N. Gudea, *Porolissum. Un complex arheologic daco-roman la marginea de nord a Imperiului Roman, I*, în **Acta MP**, 13, 1989, p.200; Mihai Bărbulescu, *Potaissa – studiu monografic*, Turda, 1994, p. 61; C.C.Petolescu, *Scurtă istorie a Daciei romane*, București, 1995, p. 59.

⁸ A. Blanchet, *Les rapports entre les dépôts monétaires et les événements militaires, politiques et économiques*, în **Revue Numismatiques**, 39, 1936, p.3 – 70; Gheorghe Popilian, *Noi descoperiri privind invazia carpilor în Oltenia*, în **Oltenia**, Academia RSR, Centrul de istorie, filologie și etnografie. Comunicări, seria Numismatică (I), Craiova, 1967, p.4; Em. Petac, *op. cit.*, p. 34; Gh. Popilian, Mișu Davidescu, *Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Gruia (jud. Mehedinți)*, în **Drobeta**, 10, 2000, p. 69 –104.

⁹ V. Suci, *op. cit.*, p. 114.

T A B E L 1
privind componența tezaurului din
castrul de la Bumbești Jiu „Gară”, descoperit în anul 2002

Nr. crt.	Nr. Inv	Împăratul și membrii familiei Imperiale	Moneda	Axa	Diametru	Greutate	Atelier	Determinare
1	20449	Clodius Albinus	denar	↑	15-16 mm	3,37 g	Roma	RIC IV/1, p. 45, nr.7, anii 195-197
2	20450	Septimius Severus	denar	↑	17-18 mm	3,38 g	Roma	RIC IV/1, p.96, nr.39 anul 194
3	20451	Septimius Severus	denar	↑	16-17 mm	2,63 g	Emesa	RIC IV/1, p.140, nr.369, anii 194-195
4	20452	Septimius Severus	denar	↑	17-18 mm	3,28 g	Emesa	RIC IV/1, p.142, nr.383, anii 194-195
5	20453	Septimius Severus	denar	↑	16-17 mm	2,38g	Emesa	RIC IV/1, p. 146, nr.411, anii 194-195
6	20454	Septimius Severus	denar	↙	15-17 mm	3,13 g	Roma	RIC IV/1, p.101, nr.88, anii 196-197
7	20455	Septimius Severus	denar	↓	16-17 mm	2,25 g	Roma	RIC IV/1, p.102, nr.97, anul 197
8.	20456	Septimius Severus	denar	↑	16-19 mm	2,95 g	Roma	RIC IV/1, p.104, nr.108, anii 197-198.
9	20457	Septimius Severus	denar	↓	17-19 mm	3,67 g	Roma	RIC IV/1, p.110, nr.153, anul 201
10	20458	Septimius Severus	denar	↑	17-19 mm	3,07 g	Roma	RIC IV/1, p.112, nr.166, anii 200-201
11	20459	Septimius Severus	denar	↓	17 mm	3,24 g	Roma	RIC IV/1, p.117, nr 195, anul 204
12	20460	Septimius Severus	denar	↑	19 mm	3,02 g	Roma	RIC IV/1, p. 117, nr. 196, anul 205
13	20461	Septimius Severus	denar	↓	18-19 mm	3,11 g	Roma	RIC IV/1, p. 118, nr 207, anul 207
14	20462	Septimius Severus	denar	↓	18-19 mm	3,44 g	Roma	RIC IV/1, p. 127, nr. 288, anii 202- 210
15	20463	Septimius Severus pentru Caracalia	denar	↑	17-18 mm	2,96 g	Roma	BMC V,p.183, nr. 154, anii 198-199.
16	20464	Septimius Severus pentru Caracalia	denar	↘	19 mm	3,08 g	Roma	RIC IV/1, p.232, nr 136 b, anii 201 – 206
17	20465	Septimius Severus pentru Caracalia	denar	↑	17-19 mm	2,85 g	Roma	BMC V, p.212, nr 302, anii 201-206
18	20466	Julia Domna	denar	↑	17-19 mm	3,75 g	Laodiceea ad Mare	RIC IV/1, p.178, nr.641, anii 196 – 202
19	20467	Caracalia	denar	↑	19-20 mm	3,52 g	Roma	BMC V, p.439, nr. 52, anul 213.
20	20468	Geta	denar	↑	15-16 mm	3,48 g	Roma	RIC IV/1, p. 316, nr.18, anii 200-202
21	20469	Geta	denar	↑	18-19 mm	3,35 g	Roma	RIC IV/1, p. 316, nr. 20a, anii 200 – 202
22	20470	Geta	denar	↓	19-20 mm	3,62 g	Roma	RIC IV/1, p. 320, nr. 46, anii 201 – 202
23	20471	Elagabal	denar	↓	17-20 mm	2,40 g	Roma	BMC V, p.547, nr.112-113, anul 219
24	20472	Elagabal	antoninian	↑	20-22 mm	4,27 g	Roma	BMC V,p.549, nr. 131, anii 219-220
25	20473	Elagabal	denar	↑	17-20 mm	3,11 g	Roma	BMC V, p.551,nr. 147, anii 219-220
26	20474	Elagabal	denar	↑	17-19 mm	3,08 g	Roma	BMC V, p.561, nr. 201, anii 220-222
27	20475	Elagabal	denar	↓	18 mm	2,85 g	Roma	BMC V, p.563, nr.219, anii 220 – 222
28	20476	Elagabal	denar	↓	17-18 mm	2,61 g	Roma	RIC. IV/2, p.38, nr. 146, anul 222
29	20477	Elagabal	denar	↑	17-18 mm	3,14 g	Roma	BMC V, p. 571, nr.269, anul 222
30	20478	Julia Aquilia	denar	↓	18-19 mm	2,76 g	Antiohia	RIC IV/2, p.47, nr. 225, anul 220
31	29479	Julia Aquilia	denar	↑	18-19 mm	3,13 g	Antiohia	RIC IV/2, p. 47, nr. 228, anii 210-221
32	20480	Julia Soemias	denar	↗	17-19 mm	2,15 g	Roma	RIC IV/2, p. 48, nr.243, anii 218-222
33	20481	Julia Maesa	denar	↓	16-17 mm	1,60 g	Roma	RIC IV/2, p.49, nr.258,anii 218-223
34	20482	Julia Maesa	denar	↓	17-18 mm	3,43 g	Roma	RIC IV/2, p. 49, nr. 258, anii 218-223

34	20482	Iulia Maesa	denar	↓	17-18 mm	3,43 g	Roma	RIC IV/2, p. 49, nr. 258, anii 218-223
35	20483	Iulia Maesa	denar	↑	18-20 mm	2,82 g	Roma	RIC IV/2, p. 50, nr. 268(variantă), anii 218-223
36	20484	Iulia Maesa	denar	↑	20 mm	3,06 g	Roma	RIC IV/2, p.50, nr. 268, anii 218-223
37	20485	Iulia Maesa	denar	↑	18-19 mm	3,08 g	Roma	RIC IV/2, p.50, nr. 268, anii 218-223
38	20486	Iulia Maesa	denar	↑	18-19 mm	2,51 g	Roma	RIC IV/2, p. 50, nr. 268, anii 218-223
39	20487	Severus Alexander	denar	↑	18 mm	2,34 g	Roma	RIC IV/2, p. 71, nr. 7, anul 222
40	20488	Severus Alexander	denar	↑	19 mm	3,28 g	Roma	RIC IV/2, p. 72, nr. 19c, anul 223
41	20489	Severus Alexander	denar	↑	16-19 mm	1,93 g	Roma	RIC IV/2, p. 73, nr. 23, anul 223
42	20490	Severus Alexander	denar	↓	17-20 mm	2,79 g	Roma	RIC IV/2, p. 73, nr. 35, anii 223-224
43	20491	Severus Alexander	denar	↑	19 mm	3,00 g	Roma	RIC IV/2, p.74, nr. 42, anul 224
44	20492	Severus Alexander	denar	↑	16-18 mm	2,88 g	Roma	RIC IV/2, p. 81, nr. 133c, anii 222-228
45	20493	Severus Alexander	denar	↓	17-21 mm	2,55 g	Roma	RIC IV/2, p. 83, nr. 156, anii 222-228
46	20494	Severus Alexander	denar	↓	17-18 mm	3,15 g	Antiohia	RIC IV/2, p. 92, nr. 275, anii 222-228
47	20496	Severus Alexander	denar	↓	17-19 mm	2,80 g	Roma	RIC IV/2, p. 75, nr. 59c, anul 226
48	20495	Severus Alexander	denar	↑	16-17 mm	2,26 g	Roma	RIC IV/2, p.75, nr. 65c, anul 227
49	20497	Severus Alexander	denar	↑	18-19 mm	2,69 g	Roma	RIC IV/2, p. 75, nr. 67c, anul 227
50	20498	Severus Alexander	denar	↑	19 mm	1,95 g	Roma	RIC IV/2, p.75, nr. 67 c, anul 227
51	20499	Severus Alexander	denar	↑	18-19 mm	2,80 g	Roma	RIC IV/2, p. 75, nr. 70, anul 227
52	20500	Severus Alexander	denar	↑	18-19 mm	1,63 g	Roma	RIC IV/2, p. 76, nr. 74c, anul 228
53	20501	Severus Alexander	denar	↓	18-19 mm	2,48 g	Roma	RIC IV/2, p. 76, nr. 81 c, anul 228
54	20502	Severus Alexander	denar	↑	16 mm	2,12 g	Roma	RIC IV/2, p. 77, nr. 85a, anii 228-229
55	20503	Severus Alexander	denar	↑	16-18 mm	2,26 g	Roma	RIC IV/2, p. 77, nr. 92a, anul 229
56	20504	Severus Alexander	denar	↓	16-17 mm	2,83 g	Roma	RIC IV/2, p.77, nr. 92a, anul 229
57	20505	Severus Alexander	denar	↑	20 mm	3,03 g	Roma	RIC IV/2, p. 83, nr. 168c, nedată (233-235 ?)
58	20506	Severus Alexander	denar	↓	18 mm	2,95 g	Roma	RIC IV/2, p.84, nr. 180, nedată
59	20507	Severus Alexander	denar	↓	18 mm	2,77 g	Roma	RIC IV/2, p. 85, nr. 190, nedată (228-231 ?)
60	20508	Severus Alexander	denar	↓	18-19 mm	2,90 g	Roma	RIC IV/2, p. 85, nr. 184A, anii 228-231
61	20509	Severus Alexander	denar	↙	16-18 mm	2,20 g	Roma	RIC IV/2, p. 85, nr. 184 anii 228-231
62	20510	Severus Alexander	denar	↑	18-19 mm	2,77 g	Roma	RIC IV/2, p.85, nr. 190, anii 228-231
63	20511	Severus Alexander	denar	↑	16 mm	2,85 g	Roma	RIC IV/2, p.85, nr. 190, anii 228-231
64	20512	Severus Alexander	denar	↓	16-17 mm	2,22 g	Roma	RIC IV/2, p.86, nr. 208, anii 228-231
65	20513	Severus Alexander	denar	↓	17-19 mm	3,20 g	Roma	RIC IV/2, p.86, nr. 212, anii 228-231
66	20514	Severus Alexander	denar	↓	18 mm	2,93 g	Roma	RIC IV/2, p. 87, nr. 221, anii 228-231
67	20515	Severus Alexander	denar	↓	16-17 mm	2,44 g	Roma	RIC IV/2, p. 87, nr. 221, anii 228-231
68	20516	Severus Alexander	denar	↑	18-19 mm	2,05 g	Roma	RIC IV/2, p. 87, nr. 224, anii 228-231
69	20517	Severus Alexander	denar	↑	20 mm	2,64 g	Roma	RIC IV/2, p.89, nr. 246, anii 231-235
70	20518	Severus Alexander	denar	↓	18-19 mm	2,42 g	Roma	RIC IV/2, p. 89, nr. 254, anii 231-235
71	20519	Severus Alexander	denar	↑	19 mm	2,82 g	Roma	RIC IV/2, p. 89, nr. 254, anii 231-235
72	20520	Iulia Mamaea	denar	↑	18-20 mm	2,18 g	Roma	RIC IV/2, p.98, nr.331, nedată

73	20521	Iulia Mamaea	denar	↓	17-18 mm	3,07 g	Roma	RIC IV/2, p.98, nr.332, nedatat
74	20522	Iulia Mamaea	denar	↑	17-18 mm	2,48 g	Roma	RIC IV/2, p.98,nr.343, nedatat
75	20523	Iulia Mamaea	denar	↑	17-19 mm	2,46 g	Roma	RIC IV/2, p.98,nr.343, nedatat
76	20524	Iulia Mamaea	denar	↑	18 mm	3,04 g	Roma	RIC IV/2, p.99, nr.355, nedatat
77	20525	Iulia Mamaea	denar	↓	16-17 mm	2,77 g	Roma	RIC IV/2,p.99, nr.358, nedatat
78	20526	Iulia Mamaea	denar	↑	17-18 mm	2,38 g	Roma	RIC IV/2, p.99, nr.360, nedatat
79	20527	Iulia Mamaea	denar	↑	17-19 mm	2,20 g	Roma	RIC IV/2, p.99, nr.360, nedatat
80	20528	Maximinus Thrax	denar	↓	18-20 mm	3,42 g	Roma	RIC IV/2, p.140, nr. 12, anii 235-236
81	20529	Gordianus III	antoninian	↓	21-22 mm	4,29 g	Roma	RIC IV/3, p.16, nr.3b, anii 238-239
82	20530	Gordianus III	antoninian	↑	21 mm	4,68 g	Roma	RIC IV/3, p.21, nr.55, anul 240
83	20531	Gordian III	antoninian	↓	21-22 mm	3,21 g	Roma	RIC IV/3, p. 24, nr.83, anii 241-243
84	20532	Gordian III	antoninian	↑	20-22 mm	4,20 g	Roma	RIC IV/3, p.25, nr.86, anii 241-243
85	20533	Gordian III	denar	↓	20 mm	3,00 g	Roma	RIC IV/3, p.26, nr.111, anii 241-243
86	20534	Gordian III	denar	↓	20 mm	3,38 g	Roma	RIC IV/3,p.26, nr.111, anii 241-243
87	20535	Gordian III	denar	↗	20-21 mm	2,66 g	Roma	RIC IV/3, p.26 nr.111, anii 241-243
88	20536	Gordian III	denar	↓	18-20 mm	3,54 g	Roma	RIC IV/3, p.26, nr.112, anii 241-243
89	20537	Gordian III	denar	↑	18-21 mm	2,63 g	Roma	RIC IV/3,p.26,nr.112, anii 241 – 243
90	20538	Gordian III	denar	↓	19-20 mm	2,84 g	Roma	RIC IV/3, p.27, nr.116, anii 241 – 243
91	20539	Gordian III	denar	↑	16-20 mm	1,90 g	Roma	RIC IV/3, p.28, nr.130, anul 241
92	20540	Gordian III	denar	↗	20-21 mm	3,62 g	Roma	RIC IV/3, p.28, nr.130, anul 241.

TABEL 2

privind repartitia monedelor din tezaurul descoperit în castrul de la Bumbesti Jiu „Gară” în anul 2002, pe împărați și ani de domnie, raportate la numărul total al acestora, precum și coeficientul monede/ani domnie

Nr. crt.	Împăratul și membrii familiei imperiale	Anii de domnie	Numărul monedelor	Procentaj din total	Coeficient monede/ani domnie
1	Claudius Albinus	193-197	1	1,08	0,25
2	Septimius Severus și membrii familiei imperiale	193-211	17	18,47	0,89
3	Caracalla	211-217	1	1,08	0,17
4	Geta	211-212	3	3,26	1,50
5	Elagabal și membrii familiei imperiale	218-222	16	17,39	3,20
6	Severus Alexander și membrii familiei imperiale	222-235	41	44,56	2,93
7	Maximinus Thrax	235-238	1	1,08	0,25
8	Gordian III	238-244	12	13,04	1,71
Total			92	99,94 %	

TABEL 3
privind repartiția monedelor pe ateliere monetare

Nr. crt.	Împăratul și membrii familiei imperiale	Atelierul monetar	Numărul monedelor	Moneda
1	Clodius Albinus	Roma	1	denar
2	Septimius Severus și membrii familiei imperiale	Emesa	3	denari
		Roma	13	denari
		Laodiceea ad Mare	1	denar
3	Caracalla	Roma	1	denar
4	Geta	Roma	3	denari
5	Elagabal și membrii familiei imperiale	Roma	14	13 denari și un antoninian denari
		Antiohia	2	
6	Severus Alexander și membrii familiei imperiale	Roma	40	denari
		Antiohia	1	denar
7	Maximinus Thrax	Roma	1	denar
8	Gordian III	Roma	12	8 denari și 4 antoninieni

TABEL 4

Privind greutatea monedelor corespunzătoare fiecărei domnii reprezentate în tezaurul descoperit în castrul de la Bumbești Jiu „Gară” în anul 2002

Denari

Nr. crt.	Împăratul și membrii familiei imperiale	Nr. de monede	Greutatea medie	Nr. monedelor cu greutatea (în gr.) considerată			Greutatea (în g)	
				Normală 3,41 g	Sub normală 2,80 g	Peste normală + 3,41 g	Minimă	Maximă
1	Clodius Albinus	1	3,37 g	1	-	-	-	3,37 g
2	Septimius Severus și membrii familiei imperiale	17	3,13 g	11	3	3	2,25 g	3,75 g
3	Caracalla	1	3,52 g	-	-	1	-	3,52 g
4	Geta	3	3,48 g	1	-	2	3,35 g	3,62 g
5	Elagabal și membrii familiei imperiale	15	2,78 g	8	6	1	1,60 g	3,43 g
6	Severus Alexander și membrii familiei imperiale	41	2,60 g	18	23	-	1,63 g	3,28 g
7	Maximinus Thrax	1	3,42 g	1	-	-	-	3,42 g
8	Gordian III	8	2,94 g	3	3	2	1,90 g	3,62 g
TOTAL		87						

Antoninieni

1.	Elagabal	1	4,27g	-	-	1	-	4,27g
2.	Gordian III	4	4,09g	2	-	2	3,21	4,68g
TOTAL		5						

**DIAGRAMA PROCESULUI DE ACUMULARE A
TEZAUURULUI DIN CASTRUL DE LA
BUMBEȘTI – JIU „Gară”**

